

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tuba Tragica, Seu Historiæ Horroris Plenæ Dominicis Per
Annum Concionatorio ritu aptatæ, Quibus ad oculum
ostenditur, quàm acribus pœnis flagitia proscindat
scelerum Ultor Deus**

Selhamer, Christoph

Norinbergæ, Anno Gratiaë M.DC.XCIX.

Concio XXXVII. S. Martinus. Cœcitas, miseriarum Ilias.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52721](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52721)

CONCIO XXXVII.

FESTVM S. MARTINI Episc.

Vide, ne lumen, quod in te est, tenebra sint.

Luc. 11.

Cœcitas miseriarum Ilias.

Summa corporis humani calamitas esse creditur AA. oculorum cœcitas, cui communis hodie loquendi & sentiendi favet usus, cum passim inter homines omnium miserimos locantur cœci. Ein blinder Mann ein armer Mann. Basil. Seleuc. (1) oculorum privationem vitam vocat minimè vitalem; per pedes malè podagrâ infectos corpori cursus adimitur, interim suo aspectu dolorem leniunt oculi ad pedes reflexi. Si aures virtute sua destituantur, oculi nutibus mitigant calamitatem; at verò extinctis oculis universa sensuum conspiratio emoritur, pedes cursum negant, manus artem excutiunt quæcumque, totum corpus inertiam marcescit. Huic hominum generi frustra Sol lucet & luna tot astris stipata. Quod probè expertus est cœcus Tobias, qui Raphaëli gaudium apprecanti, gaudium tibi sit semper! (2) hæc reposuit: *Quale gaudium mihi erit, qui in tenebris sedeo, & lumen cæli non video!* Quasi diceret: tu gaudium cœco apprecaris, at unà modum ostende, quò valeam gaudere, qui omni luce destitutus in tenebris cœcitatatis undique obscuram, undique miseram & summis mœroribus oppletam duco vitam! hæc oculorum cœcitas tantam homini parit calamitatem, ut rectè possit *miseriarum Ilias* nuncupari. Ea olim tantam poenâ omnium gravissimâ perfidiæ ac perduellionis scelera sunt punita. Sic Hardradus Comes, Carolo Magno perfidus, sic Berengarius Dux Forojuliensis, Ludovico Imperatori rebellis, sic Bernardus Rex Italia, conspirationis contra Ludovicum Pium Imp. atque adeo læsæ majestatis reus, sic Ordinius, Alphonso quarto Hisp. Regi recalcitrans filius &c. pro summa scelerum suorum poena oculis suis orbati sunt. Horridum est, quod Basilius Imp. hujus nominis secundus

(1) Basil. Seleuc. Ep. orat. 36.

A. Nulla major miseria datur, quàm cœcitas. (2) Tob. 5.

B. Olim perduelles hæc poenâ multati sunt.

Pp 3

Bulga-

Bulgarorum Regis victor tentasse legitur in captivos; horum quinde-
cim millia cum cepisset, unâ omnes in pœnam belli contra Basilium
captati excœcavit, unô monoculô singulis centuriis relicto, qui reli-
quos oculis privatos domum reduceret. Quæras porrò, quid causæ
sit, cur tot cœci hodie Andabata circumvagantur, oculorum usupe-
nitus destituti cœciones; varii varias prominent causas, easque phycas
& naturales, quas cum more hætenus recepto suis etiam moralibus
causis illustro, à vobis unâ dociles & attentos animos exspecto.

Primò quidem experientia docet, senibus ut plurimum in tetram
C. mortem binos oculos hebescere. Beda, venerabilis Anglus hoc uno
Cœcitatē è senio cœcus templum intrabat; ecce quidam nebulo ex trivio se-
causæ. ve-
stigantur
phyfica &
morales sc.
senium,
hirundo,
libido, fle-
tus, abor-
tus, lux.
tandem cum peroraret, & implorata SSS. Trinitate solenni formula
ligibili voce responderunt: *Amen amen venerabilis Presbyter!* inde no-
men *venerabilis Bedæ*. Divo Bedæ adhæsit.

(3) Tob. 2. *Secundò* patet ex Script. (3) Tobia dormiente calidum steru-
hirundinum in oculos defluxisse, & bonum patrem exceccasse, sano-
tum tandem piscis felle ab Angelo Raphaële

Tertio, scimus ab exemplis immodica libidine vel maxime Orga-
num visus hebetari & funditus everti. De Theotimo certè Am-
(4) S. Am-
brof. in
Luc. 4. brosius (4) refert sequentia: cum graviter ex oculis laboraret, eis
à medicis uxorale commercium interdiceretur, nisi oculis penitus ur-
bari vellet, libidinis impatiens, se licet in æstu suo privari oculis per-
sentisceret, fertur tamen dixisse: *Vale amicum lumen! oculorum tuorum
libidinis æstu prævalente. Tam brevis immenso nocet empty dolore co-
luptas!*

Quartò leguntur multi tam uberes lacrimas profudisse, ut organum
visus destruerent. D. certè Ignatium medici monebant, nisi modum
lacrimis statueret, eum utroque oculorum lumine viduandum.

(5) 1. Cor.
15. *Quinto* notatum est hætenus multoties abortivos, qui tempore
D. non debito ex utero materno in lucem prodeunt, semicœcos prog-
Sistitur in
binis po-
sterioribus
causis ab-
ortu &
lucè. sci. Ita sunt nonnulli, qui credant, Paulum, cum se *abortivum* (5)
nuncupat, suam hanc cœcitatē & luminis amissionem immutis,
quâ in via fuit mulctatus, de qua mox fufius agetur. Tales cœcos
mundus hodie fovet innumeros verè *abortivos* & ante legitimum tem-
pus

pus in apricam lucem protrusus: Doctores antequam probi essent discipuli; Superiores, antequam boni essent subditi, Concionatores antequam auditores essent; Duces antequam essent milites; Parochos antequam essent catechista. Tales cæci hanc in horam omnes illi sunt, qui tanquam fungi, una propè hiemis nocte non integra, sine libris, sine scholis, sine magistro, sine ullo ferventi studio perfecti, ad gravissima vel Reipublicæ, vel Ecclesiasticæ curæ munia plenariam cognitionem præse ferunt, & inani bombo ridiculè ostentant, cum potius ambobus oculis capti sint cæciones, & unum tantummodo eumque corruptum circum in stramineo capite circumgestent.

Nempe! organum visus nunquam citius læditur & aboletur, quam si solares radii continuo affultu pupillam premant, & succendant; nimio lucis splendore obtutus disgregatur, imò penitus deletur. Hunc in finem Dionysius olim Sicilia tyrannus domum legitur supra carcerem construxisse clarissimam & splendidissimam, in qua vincetos ex imo & obscurissimo carcere, quò ultra annum conclusi erant, eduxit, ut ex repentino conferti luminis occursum excæcarentur. Ita multorum ex sententia Sauli cæcitas non ex eo, quod abortivus esset, ortum traxit, sed ex nimia lucis ab alto in oculos evibratæ, & ex aère circumfuso enormiter rutilantis claritate. Ita cum pluribus aliis sentit & loquitur (6) Rupertus Abbas. Tanto fulgore majestatis Christus apparuit, ut eum, quem vocabat, cæcum faceret, & sua claritate lumen corporeum hominis infirmi extingueret, veri luminis virtutem ferre non sustinentis. Apostolorum fastos excute, leges ibi (7) distinctè: *Circumfulsit eum lux de cælo*, mox subditur: *Apertisq. oculis nihil videbat*, ergo divini splendoris excessus totum humani luminis acumen perdidit, extinxit; ita lumen, quod in Saulo erat, & pluribus aliis factæ sunt tenebræ. Mysticè si loquamur hunc ipsum lucis splendorem fugere visus est & declinare Psaltes regius; hinc illæ voces (8) *ab altitudine diei timebo*, seu quod idem est, *foliis meridiani ardentis radios cavebo*, ne oculos irruant, & Davidem reddant cæcum. Horruit nempe casum ab alto; horruit solare lumen, quò tot alii in tenebras detrusi sunt cimmerias. O quis ad numerum vocet omnes illos, quos vel auri argentiq. rutilans fulgor, vel dignitatum honorumque aureus splendor excæcavit! hi dum in humili statu ceteris parem vitam agerent, ad divina mandata ritè intelligenda erant acuti, ad varias virtutis Christianæ vias probè investigandas expediti; ad propriæ & alienæ salutis commoda fortiter promovenda

E.

Paradoxum sit, verum tamen est, multum lucem extinguere.

(6) Rupert. Abb. l. 2. de oper. Spir. c. 19.

(7) Act. 9.

(8) Ps. 55.

F.

Lux auri excæcavit innumeros, & dignitatum splendor.

movenda oculati, ad quavis damna à toto Reipub. vel urbis corpore amovenda prompti paratique; at verò fac eos ad urnam sedere, ut aliorum capitibus inambulare, honorum titulis augeri, auri argentique copiâ circumdari? ocius malè oculis videre occipiet; res omnium maximæ illis parvæ apparebant, eas adeò vel vilipendent, vel contemnent; nigricans gloriæ vapor omnem superbix grassantis conspectum impedit, paulatim dextrum oculus, quò cælum intueatur tandem oculum etiam sinistrum penitus amittet, unde palpabiles tenebras incurret.

Hos inter cæcos primum tenent locum iudices, prætores, consules, officiales, quos nimis frequenter auri rutilans fulgor excolat. Mandat quidem Summum ac Supremum Numen per Moysen (9) Deut. Legislatorem suum (9) in Deut. & in (10) Exod. *non accipies persanam, nec munera, quia munera excæcant oculos sapientum & mutant verba iustorum.* Item, *non accipies munera, quæ etiam excæcant prædicates, & subvertunt verba iustorum.* Hæc dum Delirius exponit, oblectat, sermonem hic esse, non de corporis oculis, quibus lyncei moribundus Dicafteria seu sacra seu profana erycium in morem histescunt; cum enim passim hõc avò munera grassentur, & sine replicatis muneribus nullum possit *fiat* obtineri, accidit planè, ut pluribus à cæcis præfens mundus regatur, quàm ab oculatis.

Curia pauperibus clausa est; dat census honores.

Si nihil attuleris Pontice, vade foras.

Ut ut centum Iliades artificiosè productas, in lucem extrahas, *ibi* Homeroforas, *si nihil attuleris.* Hic mundi hujus scabiosi stylus est; hæc pessima ratio statûs est, *munera muneribus lucrari, subjell:a prima tui pinguis unguentis &c.* Athæc rectiùs in ultimam anni hujus homiliam transportemur, in annuam Ecclesiæ Dedicationem, ubi ex instituto hæc *versabitur, ut constet, quid distent æra lupinis.*

H. Plures alios lux à misericordie sole proflua, turpiter excæcat, Ego hic loci alium hodie & multis perquam noxium splendorem considero, qui lumine suo pænè innumeris lumen gratiæ dissipat, lumen gloriæ contrucidat. Intuentur hi perpetim Solem divinum, qui lucem suam malis æquè ac bonis dispensat; Solem divinum

miseriçordiæ Divinæ sapius contemplantur, non item Justitiæ divi-
næ; Deum prædicant suramè benignum & in omnes misericordem;
de hac Bonitate Dei nimium confidunt, atque ita securè delin-
quunt, unà veros pœnitentiæ actus ab anno in annum, à mense
in mensem, ab una septimana in alteram prorogant, procrastin-
ant, quasi verò in ipsorum potestate vitæ tempora & momenta
Deus collocasset; at verò fors longè alia in contrarium premit in-
cautos; mors enim hos homines laqueò suo repentiè illaqueat, &
spiculò ferit, antequam possint tam enormi malò occurrere. Prædixit
excidium omnibus illis, qui nimis præsumptuosè hunc divinum mi-
seriçordiæ Solem spectare solent, (11) *Isaias his verbis: Fiduciam* (11) *Isa. 47.*
habuisti in malitia tua, sapientia tua & scientia tua seduxit te (quâ nem-
pe eruditè de Misericordia Dei disputabas) *veniet super te malum*, His exi-
& nescies ortum ejus! irruet super te calamitas, quam non poteris expia- tium præ-
re! veniet repentiè super te miseria, quam nescies. In hebræo ponitur apo- cinuit I-
plexia, qui morbus fatis frequens improvidos obruit, omnes sensus saias.
occupans, omnia sensuum organa illaqueans, ut nequeat ægrotus re-
bus suis prospicere, aut animæ salutem consulere per pœnitentiam. An
vultis, ut hæc asserta unò vel alterò exemplò suffulciam? non con-
tradico; video enim, hóc avò plus fidei Exemplis deferri quàm ver-
bis. E multis bina produco, eaque recentioris memoriæ, prout ea
suis de peccato Moralitatibus (12) Lobbetius inseruit. Antiqua ipso
seculorum lapsu detrita esse videntur; quæ verò nostræ fuerint ætatis,
licet aliis careant parergis, gratiam tamen secum ferunt novitatis.

Fuit in Anglia sub finem lapsi seculi Vir genere ac profapia illu-
stris, Regni procerum & dynastiarum nulli facilè secundus, cui no-
men Richardus Hautonus; hic licet animò Catholicus esset, vitâ
tamen & moribus erat Quakerianus. Multum nempe à sacro
Christiani hominis nomine ipsa vivendi ratio distabat in luxum
& libidinem turpiter profusa. Audiebat pessimè non domi-
tantum, sed foris etiam de insanæ vitæ licentia omnium pæ-
ne digitis notatus. Hæc agendi protervia eò dilapsa est, ut
profana etiam Quakerorum fana frequentaret, non quod pravis
eorum dogmatis subscribere vellet, sed ut, cum specie tenus se ali-
um mentitur, sibi faventiores redderet heterodoxos, & hoc mediò
bona sua servaret intacta, ita nempe usu venire solet hóc etiam avò.
Beata cœli regio, & cœlestes gazæ in curis ponuntur omnium postre-
mis

(11) *Isa. 47.*
I.His exi-
tium præ-
cinuit I-
saias.

K.

Binis ex-
emplis
probatum
ex Anglia.
Hist.(12) Lob-
bet. in op.
mor. de
peccat. l. 4.
flag. 15.
§. 3.

mis, aurum contra terreum lutum & sputum in oculis habetur & custodia perenni. O pectora hominum verè cæca & stolidi! quæ celestia sunt, abjiciunt, quæ æterna sunt prodigunt & animas prohibentur immortales, ut hominum oculis, gratiæ simul ac temporis ser-

(13) Zahn-
nius de
mend. l. 1,
c. 14.

ant. Zahnio (13) teste. Legatus Hispaniensis nuper Consuli Helvetio casu quodam politico Scripturam alleganti respondit, ea nunc esse tempora, quibus rationem statûs non ad Biblia, sed Biblia ad rationem status accommodari oporteat; posse ad eò ex omni religione

(14) Lips.
in Mon.
pol. l. 2,
c. 5.

proteum educi, qui in fidei negotio iis se passim hominibus accommodet, cum quibus versatur. Erat talis Proteus Tartarorum Cham, qui mortuo Stephano Poloniae Rege publicis in Comitibus suis per legatos palam edixit, se potentem esse & posse suis è terris plurimas equum myriades educere, se ita frugalem esse, ut sine ullis ciborum deliciis sola equina carne contentus sit; denique quod ad religionem de qua disputatur, attinet, palam profiteri: vester Pontifex meus est Pontifex, vester Lutherus meus esto Lutherus, teste (14) Lipsio. Talem fidei Proteum egit Richardus, sed damno suo. Ne tamen Catholicum penitus exuisse, & salutis obtinendæ omnem curam profuisse videretur, malâ inter quamplurima, quæ liberrimè patravit, id unum boni erat reliquum, quod domi suæ imis ædium penetralibus binos aleret sacerdotes, quorum operam servabat in extremâ vitæ & fati imminentis necessitatem; hac ne forsitan ex improvise obrueretur, uxori suæ, à genere, pietatè, ac religione nobili matrona in mandatis dedit, ut ne unquam domo abesse utrumque Sacerdotem pateretur, sed alterum saltem sibi ac salutis suæ semper domum tineret, persuasus, ita morti optimè prospectum esse, qui tamen vitæ pessimè ibat consultum. Ita sibi in ultima brevis ævi linea de Sacerdote, de confessione ac poenitentia properè expedienda sat ab eodè provisum, qui omnem vitæ antea actæ feriem sine ullo poenitentia actu inter assiduas pravitates duci voluit trahique; lactabat proinde præsumptuosa spe illa: sub vitæ finem respiscam, & curabo ut meis à Sacerdotibus, hunc in finem magnis sumptibus domum tentis, omnium flagitiorum plenariam absolutionem recipiam: Deum summè bonum & clementem, qui ad extrema deductum auditur tronem, etiam me gratiâ suâ dignabitur: interim dum morbus intronem, mundò fruar, & cupediis mundanis. Sic misericordie Solertat, introspectit temerè præsumptuosè Nobilis iste sed hoc ipso humi

ad eo abusive spectato lumen gratiæ lumen gloriæ extinxit, seque in acheronticas tenebras præcipitavit. *Dinumerare non possum*, inquit August. (15) *quos bæ: inanïs spei umbra decepit. Absterreant queso nos* (19) S. August. Ser. 120. de temp. *ab hac persuasione innumerabiles sub tali securitate nudî, bonis vacui & malis pleni ex hac luce sine luce prærepti. Quotidie expavefcenda est transitus nostri hora; præveniendus est dies, qui prævenire consuevit.* Hic dolus fuit Nobilis hujus, hæc ars & malè vivendi licentia, quæ etiam occasio extitit malè pereundi. Decepit è cælo Deus impiam spem, eamque in casum vertit & ruinam. Erat fortè de agro vicino hunc inter Nobilem & alios proluxa disceptatio, cui liti cùm recepto ex more foris leges & jura lucris causâ finem non facerent, tentata vi litem dirimere cogitabant. Sic nocte intempesta facta est irruptio; vis vi prohibetur, pes pedi, manus manui jungitur, micante luna utrinque arma vibrantur. Repellunt à contiguïs ædibus vim seriò domestici & familiares, quos inter cùm etiam ipse Richardus strictò ferrò agrum tueretur, hem vulnus accipit letiferum, & sine mora humi fusus purpuream vomit animam, sine voce, sine sensu, sine confessione ac pœnitentia, in decumano rancore & pluribus aliis grandibus flagitiis miserrimè extinctus. En nunquid Nobilis iste suâ culpâ lumen, quò abusus est, in tenebras tartareas convertit? qui sapit, maturè pœnitentiam agit, neque eam ad extrema vitæ confinia rejicit. Qui sapit, is Dei summi Misericordiam à Justitia Dei nunquam separat; amat quidem Deum tanquam summè in omnes omni tempore misericordem Deum, sed eum simul timet tanquam justum, ac scelerum ultorem Deum, qui flagitia puniat in tertiam & quartam generationem hîc grandibus ærumnis, sibi æternantibus tormentis, nisi per maturos pœnitentiæ actus in vivis expientur.

Jungamus huic Tragædiæ aliam, quam pariter Anglia hîc ipsò D. Martini festò subministrat. Fuit ibidem in Lancastrensi provincia, nobili pariter prosapia oriundus, qui alia inter vitia liberè patrata domi suæ pellicem aiebat. Monebant eum frustra consanguinei & familiares amici, nostræ fidei domestici omnes; rogabant eum irritò affectu clancularii animarum Curiones, finem poneret cupediis, pravis amoribus nuntium remitteret, pellicem domò propulsaret, nisi in apertum discrimen animam conjicere vellet. Surdo fabulam canebant omnes. Piceum scelus libido est, vix hominem dimittit, nisi morientem. Hæc nullum frænum in memorato Nobili recepit,

Q 2

utut

Hist.

utut centies obtrufum, eò maximè, quòd adhuc effet in fervore
 atatis flore, à quo fibi plurium annorum ufuram pollicebatur, hor-
 riter ultimo cum articulo, prout alter nobilis, lactare autem
 jam pede libero pulfanda tellus, jam mundo ferviendum & p-
 nio carnali: invifà pœnitentia in fenium prorogetur, ibi uno
 actu tota fcclerum colluvies ultimò momentò eluetur: bonum est
 Deus & fumme mifericors, quacunque hora ingemuerit peccator
 audiet illum. Uno *Memento mei* reparari poterit gratia Dei.
 Sic inftar porci in volutabro luti fe abdidit procax nobilis in omni
 proterviam abjectus. Terrei monitores nil profecerant; adhibere
 proin fapius altero ex orbe pridem vitâ functi parentis species de-
 mientis, eumque pro paterno in filium affectu ferio hortatus ut re-
 fceret; cum verò neque his monitis locum daret pertinax, revocatus
 parens minas monitis adjecit dixitque in faciem, nifi pravos amores
 jiceret, & pœnitentiam ageret feriam, fciat modò, eum proxima die
 Martini luce obiturum. At callum etiam ad minas obduxit contumax
 lurco. Nil potuere preces, nil valuere minæ; elufit fpiritum tanquam
 inane terriculamentum fuam in perniciem præceps. Hæc fomnia
 fortius exploderet, ipfo D. Martini fefto die hodierno, nobile corru-
 um parat, perduto juveni connivente Deo. Abiit inter pocula pro-
 fens feftum, abiit etiam nox tota, edormiendæ crapulæ contumax
 Mane altero à fomno experrectus cum fe vivum ac vegetum fenit
 iterum iterumque vanas illas confpicui parentis minas exploderet
 fomnia eludere, ad vomitum redire, antiquam Venerem reiterat
 pellicis fuæ amplexus & oscula prenfare vifus, quæ inter & illud
 facrilego jactabat: en! jam abiit, exceffit Divo Martino fefta lux
 nox, quæ mihi ex ostento nugatoriò effe debuit ultima, ego tantum
 adhuc vegetus vivo, fpiro, ac veteres amores meos refpiro. Vix
 hæc ore protulit cyprio, fescennino, fatens anima fimul à corpore
 recessit & truncum funus in Dalila finu deftituit. Sic præfago
 ftetit fides, lucem nempe Divi Martini huic lenoni fatalem fore. Pro-
 cax fodes ifte calendarium eò ftudiò infpexiffet, quò chartas fce-
 bat luforias evolvere, legiffet, Divo Martino Epifcopo dierum
 ne fupparem fuiffe alterum Martinum eumque Pontificem fimul
 Martyrem, qui pedo graviore die altero poft feftum Turonenfis Ma-
 tini feriret maclaretque Deo ac Superis rebelles.

Hem! duplici Exemplo ostendimus, quanto cum periculo perpetuæ execrationis Sol divinus tanquam in omnes beneficis seclusâ ejus Justitia, spectetur & adoretur. Vide, ne lumen, quod in te est, tenebrâ fiant. Cave, ne lumen, quod ex sola Dei misericordia ex præsumptuosa spe veniæ à Clementissimo Deo ultimâ horulâ obtinendâ hauritur, tenebras pariat ægyptiacis densiores & lumen hoc vere erraticum, illud gratiæ illud gloriæ divinæ lumen extinguat. Amamus cum Aug. Deum clementissimum, timemus pariter cum Aug. Deum justissimum. Amore in Deum omnem desperationis ac tum propulsamus, timore in Deum omnem peccandi proterviam, omnem præsumptuosam libertatem proscindimus cum timore ac tremore salutem nostram operantes eamque tuto in portu locantes.

Amen.

Q 3

CON-